

H. van het Loo, Al zeker 10 jaar wordt er bestuurlijk gesteggeld over de aanleg van een werkgroep bedrijventerrein aan de westzijde van de Bertus Leendersweg. Dorp en archeologie Natuur is daar een verklaard tegenstander van. Een van de “wapens” in die strijd is mogelijk het archeologisch belang van de betrokken locatie. In dat kader heeft een archeologisch vooronderzoek met proefsleuven plaats gevonden. Henk van het Loo keek mee.

PROEFSLEUVENONDERZOEK

Bij een proefsleuvenonderzoek mag maximaal 10% van de oppervlakte onderzocht worden; zo is het ook aan de

Bertus Leendersweg gebeurd. Eerst wordt de bouwvoor(A) afgegraven, dat is de humeuze, zwarte bovenlaag. De onderliggende lagen worden laagje voor laagje afgegraven. Daarbij wordt gelet op vondsten, zoals scherven (in laag B en C) en ploegsporen (C). Dat wordt op het oog gedaan, maar voor het vinden van metalen wordt een metaaldetector

gebruikt.
Laag A: De bouwvoor heeft een zwarte kleur, maar is uitgedroogd en lijkt bleek. De bouwvoor is iets dieper dan normaal geploegd, wat in de bouwvoor

is te zien. De bovengrond is namelijk niet homogeen.

Laag B: De bruine laag was in de prehistorie tot en met de vroege middeleeuwen de bouwvoor. Daarbij is humus in de oorspronkelijke door bodemvorming ontstane “B-horizont” gekomen. Dit is dus geen klassiek door plaggenbemesting ontstaan cultuurdek.
Laag C: De overgang van laag B naar C is lichtbruin en is door bodemvorming ontstaan. Het witte zand (C) is het moedermateriaal dat na het afspoelen van de stuwwal niet meer veranderd is.

VONDSTEN

De resultaat van het onderzoek, dat in twee fasen is uitgevoerd, zijn in rapporten beschreven. Ik heb die nog niet gelezen, maar er is meer dan lezen alleen. Ik heb namelijk een groot deel van het onderzoek meegemaakt. Hier zag ik de opgraving, hoorde ik de verhalen, maar het (mee-) beleven is toch wel een extra dimensie. Hier kun je je laten verrassen door vondsten, voel je de samenhang van het geheel is. Dat geldt niet alleen voor mij, maar ook voor beroepsarcheologen. Zij waren bijvoorbeeld zeer enthousiast door het vinden van twee delen van een armband uit de La Tène-cultuur en een afvalkuil uit de ijzertijd (in dit geval 150-50 v. Chr.). Hier werden vooral grote scherven, een spinsteen en een ijzerslak (een emmer vol) gevonden.

Afvalkuil uit de ijzertijd

Binnen dit gebied zijn veel paalkuilen (dit zijn plaatsen waar een paal heeft gestaan) gevonden en zich aftekent als donkere plekken in het witte zand, maar van een boerderij is geen sprake. Naast de scherven uit de ijzertijd zijn er ook scherven uit de middensteentijd (3400-2900 v. Chr., trechterbekercultuur)

en late nieuwe steentijd (2900-2500 v. Chr., en late klokbekercultuur, foto) gevonden. Ook zijn er

ploegsporen, greppels en twee *hardkuilen* aangetroffen. Een prehistorische hardkuil bestaat uit grotendeels uit houtskool. Het staat niet vast waarvoor de vuren werden gebruikt – voor het klaarmaken van het eten, of voor opslag van houtskool om een droge

voorraad aan te houden. Bij het vooronderzoek

worden de vondsten gefotografeerd, onderzocht, beschreven en bemonsterd. Deze hardkuil is als Amer 011 op de kaart vastgelegd.

CONCLUSIE

Op dit geplande bedrijventerrein en ook ter plaatse van de Groene Entree, blijkt dat de tabaksgronden een rijk archeologisch archief bevatten. In samenhang met deze vondsten is het vrijwel zeker dat dit gebied een prehistorische bewoning heeft gehad. Dat wordt bevestigd door een boring naast het geplande bedrijventerrein, waarin scherven in de ondergrond werden aangetroffen. Mijn conclusie is dat het bedrijventerrein archeologisch een rijk gebied is. Bovendien heeft het een hoge visuele en cultuurhistorische waarde, maar ook een hoge bodemkundige zeldzaamheidswaarde. Daarnaast zijn het de meest duurzame en vruchtbare zandgronden in deze omgeving. Dit betekent niet dat de aanleg van het bedrijventerrein van de baan zou zijn, maar wel dat nader onderzoek geboden is. De projectontwikkelaar is daar natuurlijk tegen, maar de gemeente is daar gelukkig vóór.

De wethouder heeft dan ook een nader onderzoek aangekondigd. Dat zal vermoedelijk pas plaatsvinden, nadat de gemeenteraad de “Structuurvisie Bedrijventerrein” heeft goedgekeurd en er wordt aan gewerkt een bestemmingsplanwijziging voor het gebied aan de Bertus Leendersweg.

Foto's auteur.

Dit artikel verscheen in Dorp&Natuur, nummer 44 – najaar 2010. Tijdschrift van de Vereniging voor Dorp en Natuur Amerongen-Leersum.